

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 33. Quamdiu durent hæc edicta, eorumque obligatio post eorumdem promulgationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

cipere, ex fine aliquo honesto præsertim contingente bonum publicum, uti possunt, non videtur quis liberari ab obligatione denunciandi illa delicta.

7. Quartò. Nec tenetur seipsum denunciare delinquens, ut Avil. *l. c. du. 7. Dian. tom. 1. tr. de denunci. resol. 8.* cum pluribus à se relatis; item de Lug. *l. c.* & consequenter nec complices denunciare tenetur, si eos manifestare nequit, quin suum delictum manifestet; nisi fortè delictum cederet in tam grave damnum commune, cui postponenda foret manifestatio proprii delicti. Dian. *l. c. resol. 9.* & de Lug. item sub dicta limitatione, Suar. *de censur. tom. 5. d. 20. §. 4. n. 18.* pluresque alii relati à Lug. Est tamen casus, in quo delinquens potest & tenetur manifestare proprium delictum, v.g. denunciando confessarium, à quo pœnitens sollicitatus in confessione ad turpia in eo confesit, absque eo, quòd hunc consensum suum manifestet, quin & absque eo, quòd iudex de hoc confitentis consensu confessarium illum interrogare, aut etiam de eo dicere volentem audire possit. Uti de hac obligatione manifestandi talem confessarium in dicto casu significasse Urban. VIII. litteris datis 1624. testatur Diana apud de Lug. *l. c.*

8. Quartò. Denunciare nunquam tenentur, quibus de delicto constat ex confessione sacramentali, sed neque irregulariter possunt, quibus notum ex petito ab eis consilio, aut remedio, v.g. Theologi, Advocati, Medici, obstetrices; cum servare in hoc casu secretum ad commercium vitæ humanæ necesse sit. Nisi tamen ex illa occultatione seu non-denunciatione sequeretur damnum reip. aut tertii alicujus, quod machinatur quis contra illum vel illum, Molin. *de just. tom. 6. d. 5. n. 6.* de Lug. *n. 37.* Sanch. *l. c. 2. du. 21. n. 3.* Fagund. *in decal. præcep. 8. c. 5. n. 7.* ex ea ratione, cum majus bonum sit miseris non præcludi viam consulendi viros doctos ac probos, ad remedium suæ miseræ corporalis, vel spiritualis, quam delicta taliter cognita denunciare puniendi; contra Soto, *l. 5. de just. q. 7. a. 1.* ad aliosque citatos à Sanch. *l. c.* quatenus dictam limitationem rejiciant, absolute dicentes, tales à denunciando non excusari, etiam si delictum non vergat in damnum alicujus. Sic etiam, qui sub juramento promissit, se non denunciaturum crimen, cujus notitiam sub secreto accepit, non potest, nec debet denunciare, non vi juramenti, quia sub secreto naturali ejus notitiam acceperat, limitanda tamen hæc ipsa assertio denuò; nimirum nisi ad vitandum damnum imminens ex culpa petentis consilium, à qua is cessare non vult. Unde cognoscens impedimentum matrimonii secreto, denunciare illud potest ad impediendum matrimonium, à quo contrahendo desistere non vult, qui impeditus est contrahere, de Lug. *l. c.* Quid verò sit de denunciando confessario sollicitante pœnitentem ab eo, qui id secreto accepit, statuet ex dictis n. preced. & desuper videri potest Dian. *tom. 1. tr. de denunci. resol. 24.* ad quam remittit Lug. *l. c.*

9. Sextò vi edictorum non tenentur denunciare reteras personas, qui contra eas in jure prohibentur, testificare, uti nec ii, qui quidem prohibentur, eogi tamen non possunt ad testificandum contra illas personas, propter conjunctionem cum eis, vel contra honorem, vel statum, ut Episcopi, sacerdotes, de quo v. de Lug. *l. c. n. 35.* qui tamen ait, eam de obligationem denunciandi admitti communiter ab aliis, quando sunt alii, qui denunciare possunt & denunciabunt, & ita tenet Sanch. *l. c. du. 18. n. 9.* Atque ita à denunciando delicta manifestari

præcepta etiam sub excommunicatione, de q. li. gari conjunctos intra quartum gradum, ex ea etiam ratione, quia propter magnam illam conjunctionem viderentur denunciare seipsum, tradit Lug. *cit. n. 33.* Excepta tamen hæresi (quod intelligendum de locis, ubi hæretici non tolerantur) propter maximum nocumentum publicum, quod ea affert. Unde & teneri patrem ad denunciandum filium hæreticum, ex communi tenet Sanchez. *l. 6. consil. c. 2. du. 19. n. 3.* apud de Lug. consentientem, quin & filium teneri denunciare patrem, affirmant Suar. *de fide d. 20. §. 4. n. 21.* Dian. *tr. de denunciacione resol. 4.* Azor. Comisof. Sanctarel. Bonacin. & alii apud de Lugo, aliis ab eodem citatis id negantibus, Sanch. *n. 6.* id distinguente, nimirum filium teneri ad hoc, quando non est probabile alios denunciatus patrem, & quando hæresis est specialiter perniciosa reip. quia pater plures pervertit. Extenditur quoque hoc ipsum ab Avila apud de Lugo, ad delicta alia, quando hæc vergunt in magnum reip. detrimentum.

10. Septimò. In casu quo denunciator ex denunciatione timeret sibi grave malum in vita, honore, pecunia, quod quòd gravius, majorisque momenti contra bonum publicum, ut obligetur denunciare & subire damnum illud proprium. Sanch. *l. c. c. 2. du. 12.* varia adducens illius damni exempla. Dian. *tom. 1. tr. de denunci. ref. 7.* de Lugo *n. 36. cit.* quam pluribus.

11. Octavò. Dum edicto jubentur denunciare, qui sciunt vel audierunt, non tenentur denunciare qui audierunt à levibus personis vel ignotis, quas non possunt declarare, Sanch. *l. c. du. 16.* de Lug. *n. 38.* Quamvis, ut idem, tantum posset esse periculum ex omissione denunciationis imminens, ut quæcumque notitia, à quocumque hausta esset, utilis ad cautelam & malum avertendum, in quo casu iudicatur esse obligationem communicandi illam qualemcumque notitiam.

12. Nonò. Edicta fundata in præsumptione non obligare ad denunciationem illos, qui sciunt præsumptionem esse falsam, tenent Riccius & Valero apud Dian. *l. c. ref. 10.* docentem contrarium, ad quòd iudicium circa suspensionem non pertinet ad denunciante, sed ad iudicium Ecclesiasticum, Lug. *l. c. n. 42.* distinguit; ita, ut non sit obligatio, quando non tantum præsumptio est falsa, sed neque quod præsumitur, est peccatum. Secus vero quando, quod falsò præsumitur, est peccatum; sic denunciandus adhuc confessarius sollicitans ad turpia, quia præsumitur suspectus in fide, etsi constet non esse in fide suspectum; delictum enim sollicitationis de se movet ad illam suspensionem concipiendam.

Quest. 33. Quam diu durent hæc edicta, eorumque obligatio post eorundem promulgationem.

1. **R**Esp. primò. Dum promulgata tempore visitationis alicujus ordinariæ, obligant pro toto solùm tempore, quod moraliter sufficit ad talem visitationem, adeoque qui ante hoc tempus vel intra illud novit delictum, denunciare tenetur; seculi si eo tempore transacto novit illud, de Lug. *l. c. n. 39.* eum verò, qui intra illud tempus sciens delictum, culpabiliter omisit, teneri adhuc illud denunciare dicto tempore elapso, docet Sanch. *cit. c. 2. du. 25. n. 8.* cum Nav. & aliis, cuius contrarium tenet Fagund. *in decal. præcep. 8. c. 2.* cum Sayr. quibus consentire videtur de Lug. ad quòd præceptum illud

illud videatur alligatum ad tempus visitationis. Licet culpabiliter omittens intra illud denunciationem, jam incidit in excommunicationem, dum sub ea præceptum latum est.

2. Resp. Secundò: Ediçta verò istiusmodi lata ab Inquisitionibus durant per totum annum, donec alia promulgentur, Lug. l. c. ut cum Sanchez & Avila.

3. Resp. Tertio: Dum aliàs istiusmodi ediçta ab aliis Prælatis, independenter etiam à visitatione, promulgari quandoque solent, assignatis tribus vel sex diebus pro termino, intra quem faciendæ est denuntiatio; dies hi numerandi sunt, non à die promulgationis, sed notitiæ ejusdem; cum dentur hi dies, ut ii, quibus præceptum denunciare, consulere & considerare possint de rebus denunciandis, Sanchez. l. c. num. 6. de Lugo n. 40. Unde etiam notat Sanchez. L. 6. conf. c. 2. du. 25. n. 6. apud de Lugo. num. 41. quòd si quis ultimo die termini præfixi acceperit notitiam ediçti, incipiant ei currere totidem dies, quot præfixi fuerunt denunciationi faciendæ.

4. Resp. Quarto: Ediçta, quibus excommunicantur damnificatores, si non restituant, & scientes, si non revelent illos, semper obligant, donec damnificator restituat, nisi auctor ediçti fuerit mortuus, vel officio motus; cum tunc expiret obligatio, Nav. in man. c. 27. n. 2. Sanch. l. c. n. 8. Lug. l. c.

Quæst. 34. An denunciationi judiciali præmittenda sit bina monitio charitativa?

Resp. negativè cum Layman. L. 3. t. 3. p. 2. c. 4. n. 13. Less. de just. L. 2. c. 3. du. 3. Castrop. de charit. rr. 3. d. 3. p. 16. n. 3. Molin. de just. rr. 4. d. 132. n. 6. Palud. Soto apud Reiffenst. contra Azor. p. 3. L. 13. c. 25. du. 5. Pirb. h. t. num. 91. quatenus docent binam monitionem requiri ad denunciationem, quæ sit in foro Ecclesiastico, non tamen ad faciendam in foro civili; pro ratione responsionis est consuetudo, usus & praxis omnium tribunalium, quæ nullus Judex de correctione illa charitativè facta interrogat, aut de ea faciendæ monet vel mandat; quòd tamen facere deberet, si prævia, secreta, fraternæ correctio ad valorem & substantiam judicialis denunciationis requireretur. Alia ratio desumitur ex fine hujus denunciationis principali, qui non est emendatio, vel bonum privatum delinquentis, sed vindicta publica ad bonum publicum, ut nimirum alii illa terreantur, & à similibus committendis retrahantur. Unde talis denuntiatio potius actum justitiæ, quam charitatis contineat, Reiff. h. t. n. 99. His non obstantibus juribus, quæ in contrarium adferunt adversarii: quia loquuntur, non de denunciatione judiciali propriè tali, seu criminali ad vindictam publicam, sed de denunciatione evangelica, vel de canonica, quatenus hæc ad illam reducitur, vel intelligendi sunt in ordine ad pœnam, quæ de speciali jure, vel saltem de consilio requiritur. Et idè non loquuntur specialiter de denunciatione judiciali, quia eo tempore ea non fuit in usu, sed duo tantùm modi judicialiter procedendi per viam nempe accusationis & inquisitionis, quibus jure novo & consuetudine accessit modus tertius, nempe per viam denunciationis propriè talis, quæ hodie frequenter loco accusationis adhibetur, & eosdem fructum cum hac effectus habet; ita Reiff. num. 101. Sed neque hæc posteriora eliduntur dicendo jus canonicum in genere requirens monitionem præviam fundari in ju-

re divino evangelico, contra quod nulla dari potest consuetudo. Nam ex eo gratis dato plus non sequeretur, quòd ad licitè denunciandum judicialiter, (quòd præcipuè intendit Evangelium) requiratur monitio prævia, non verò, quòd etiam requiratur ad judicialiter denunciandum validè, de quo loquuntur Canonistæ: & præcipue procedit responsio nostra, altera quæstione, num requiratur prævia monitio ad denunciandum judicialiter licitè, seu sine peccato relicta Theologis discutienda. Ad quam, si respondeatur affirmativè, jam etiam necesse est dicere, requiri quoque dictam monitionem quoad forum civile, utpote in quo jus divinum non minùs, quàm in foro ecclesiastico obligat. De cætero certum apud omnes, quòd in casibus & circumstantiis omnibus, in quibus denuntiatio evangelica fieri potest licitè sine prævia monitione, à fortiore quoque sine illa fieri licitè possit denuntiatio judicialis: atque ita delictorum adhuc occultorum, quin & emendatorum, & eorum, quæ non nisi delinquenti nociva, & sic cujuscumque delicti denunciationem licitè fieri posse, modò probari possit, tradit Laym. L. 3. rr. 3. p. 2. c. 4. n. 13. citatque ab eo Pet. Nav. L. 2. c. 3. n. 254. Less. L. 2. c. 30. du. 3.

Quæst. 35. Quænam requirantur ad legitime procedendum in denunciatione judiciali?

Resp. Requiritur ferè eadem, quæ in accusatione, excepta inscriptione, quæ tamen & ipsa hodie vix est in usu, ut Less. de just. rr. 6. c. 3. n. 4. & juxta à nobis dicta supra: quia vices accusationis subit, ut Clar. cum communi. Proinde requiritur primò: ut in scriptis fiat, vel oretenus à denunciatore, prolata exceptaque per Actuarium, seu Notarium publicum, referatur in acta. Secundò, ut exprimat nomen Judicis, denunciatoris & denunciati. Tertio, qualitas seu species delicti, ejusdemque commissi locus & tempus, nimirum annus, mensis, & probabiliter etiam dies. Suntque hæc omnia de forma denunciationis hujus substantiali, & ita necessaria, ut si unum ex illis omittetur, processus sit nullus, & denunciatus absolvendus; ut Ludov. de Ameno tit. 9. v. denuntiatio, §. 4. q. 4. n. 36. Reiffenst. h. t. n. 94. cum Clar. aliisque communiter. Quarto requiritur, ut denunciator, licèt ipse per se delictum probare non teneatur, (in quo differt ab accusatore) teneatur testes denominare, instrumenta, probationes, aliæque media, quæ scit vel habet, judici suggerere, Arg. L. 6. §. 3. ff. de Senat. Consulte. Turpill. ut ex tali instructione Judex cognoscere queat, an delictum sufficienter probari, & consequenter is denunciationem recipere, inquirere, processum instituere, an verò eam rejicere possit vel debeat. Unde statim ab initio ad id teneatur denunciator; in quo iterum differt ab accusatore, qui etsi & ipse testes, aliasque probationes una cum libello producere possit, sufficit tamen, eum illos producere tempore, quo ad probandum erunt necessarii.

Quæst. 36. Quænam delicta judicialiter denunciari possint, vel non possint?

1. Resp. Omnia crimina, tam privata, quàm publica, tam aperta, quàm occulta, de quibus nulla adhuc infamia delinquentis, judicialiter denunciari possunt, quòd probari valeant, Fagn. in c. 24. h. t. n. 72. Passerin. in tribun. regular. q. 7. a. 3. n. 15. Laym. L. 3. rr. 3. p. 2. c. 4. n. 13. citans Pet. Navar. L. 1. c. 3. n. 254. Reiff. h. t. num. 88.